

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/32/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4411221792
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4411221792.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v spore žalobkyne: P. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., T. XX, zastúpená: JUDr. Michal Ellinger, advokát, so sídlom Bratislava, Wolkrova 41, proti žalovaným v 1. rade: W.. P. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., G. 17, v 2. rade: W.. S. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., D. 6, zastúpené: JUDr. Mária Ančinová, advokátka, so sídlom Nové Zámky, Podzámska 29, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 11. septembra 2018, č. k. 5C/243/2011-217, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku vo veci samej
p o t v r d z u j e .

V časti týkajúcej sa výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie
z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nové Zámky (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len "OSP", účinný do 30.6.2016, od 1.7.2016 ako súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len "CSP") rozsudkom zo dňa 11. septembra 2018, č. k. 5C/243/2011-217 žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaná v 1. a 2. rade má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške trov konania súd rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Poukázal na to, že rodičia žalobkyne mali kúpiť spornú parcelu v r. 1931. Podľa žalobkyne mali jej rodičia zameniť túto parcelu za parcelu S. E., teda mamy žalovanej. Darovacie zmluvy sa stratili asi pri vybavovaní na úradoch. Žalobkyňa nevedela uviesť akú parcelu dostali jej rodičia ako náhradu za svoju parcelu. Uviedla, že jej mama sa nemohla zúčastniť pojednávania na Ľudovom súde v Šuranoch r. 1959, pretože bola ťažko chorá a opatroval ju jej otec. Žalobkyňa sa nepamätala, že by sa jej otec zúčastnil takéhoto konania. Z výpovede žalobkyne a z kúpno-predajnej zmluvy evidovanej pod číslom Cd 1914 31 zo dňa 25.04.1931 mal súd preukázané, že rodičia žalobkyne, teda I. C. a jeho manželka C. kúpili okrem iného aj parcelu č. XXX/X v pomere X/XX.

3. Prvoinštančný súd ďalej z pozemkovej knihy číslo XXXX zistil, že z vložky č. XXX tejto knihy sa do vložky XXXX preniesla parcela č. XXX/X (o výmere XXXX m²) zapísaná okrem iných na vlastníkov C. C. (ovú) -mama žalobkyne, v pomere X/XX z titulu dedenia. I. C. (otec žalobkyne v pomere X/XX a jeho manželka C. C. (ová), v pomere 3/24 z právneho titulu kúpy zo dňa 28.04.1931 na I. Y. a R. Y. (rodičov pôvodnej žalovanej v pomere 1/4 pre každého) zápis uskutočnený dňa 12.10.1959 podľa § 15 a 17 Zákona číslo 29/1886 titulom daru a skutočnej držby. Z uznesenia Ľudového súdu Šurany zo

dňa 16.09.1959 číslo 3 Nc 69/59 zistil, že Ľudový súd v Šuranoch na základe vyššie uvedenej žiadosti nariadil termín prejednávania veci na deň 24.09.1959 o 13.30hod., o termíne pojednávania upovedomil osoby uvedené v uznesení na čl. XX. Podľa doručeníek nachádzajúcich sa v spise Ľudového súdu v Šuranoch bolo toto uznesenie doručené S. E., C. C., I. Hlasicovi, R. Y., I. C. a Miestnemu národnému výboru v Z. nad žltavou (čl. XX-XX spisu). Na Ľudovom súde v Šuranoch sa vo veci zápisu vlastníckeho práva na základe skutočnej držby uskutočnilo konanie, ktorého sa zúčastnili O. D. ako súdny tajomník, E. N. ako vedúci pozemkovej knihy, dôverníci E. G., tajomník MNV a E. E., člen rady MNV, žiadatelia I. Y. a jeho manželka R. (rodičia pôvodnej žalovanej), pozemno-knižní vlastníci I. C. a jeho manželka C. (rodičia žalobkyne) a S. E..

4. Všetci prítomní potvrdili okolnosti držby parcely číslo XXX/X rodičmi pôvodnej žalovanej. Na zápisnici sa nenachádzajú podpisy zúčastnených osôb, pri ich menách je uvedená iba skratka v.r. z uznesenia Ľudového súdu v Šuranoch číslo konania Čd 637/59 mal súd preukázané, že týmto uznesením súd povolil v pozemkovej knihe k.ú. obce Z. nad X. vo vložke číslo XXX pod A.I.r.č.X parc.čís.XXX/X pod B.X,XX/a-b v X/X ine zapísané na meno I. C. a manželky C. C., rodenej E. odpis tejto nehnuteľnosti do novoutvorenej vložky č. XXXX tejto knihy v prospech doterajších vlastníkov, v novoutvorenej vložke číslo XXXX zapisuje sa parcelné číslo XXX/X v prospech doterajších vlastníkov, odpísaná z vložky č. XXX a na 1/2-inu I. C. a manželku C. C., rodenú E., vedených vo vložke č. XXX, pod J zapisuje sa vlastnícke právo I. Y. v 1/4 a jeho manželke R. rodenej E. v X podľa § 15 a XX zákonný článok Z. /XXXX titulom daru a skutočnej držby. Súd nemal preukázané, že by uvedené uznesenie bolo doručené osobám uvedeným v bode 1-8 uvedeného uznesenia.

5.1.Z chronológie zápisov Okresného úradu Nové Zámky, katastrálny odbor z 24.11.2014, resp. 03.07.2015 súd zistil, že list vlastníctva číslo XXX (teda list vlastníctva, na ktorom sú sporné nehnuteľnosti zapísané v súčasnosti) bol založený v r. XXXX zápisom práv z došej verejnej listiny - kúpnej, rozdielnej a darovacej zmluvy R.I.XXX/XX a geometrického plánu číslo XXX-XXX-XXXX-XX. V zmysle uvedenej zmluvy boli zaevidované do operátu evidencie nehnuteľností parcely číslo XXX/XX (podľa názoru súdu chyba v písaní správne parcela mala mať číslo XXX/XX), XXX/XX a XXX/XXX v prospech G. R., rodenej E., narodennej XX.XX.XXXX (pôvodnej žalovanej) v podiele X/X a Y. P., nar. XX.XX.XXXX, v podiele X/X a Y. S., narodennej XX.XX.XXXX v podiele 1. Dňa 19.08.2014 bolo doručené katastrálnemu odboru osvedčenie o dedičstve 16D 1344/2013, v zmysle ktorého bolo na liste vlastníctva č. XXX prepísané vlastnícke právo R. G. v prospech súčasných žalovaných v 1. a 2. rade.

5.2. Z notárskej zápisnice číslo Nz 51/78, N48/78 napísanej na Štátnom notárstve v Nových Zámkoch dňa 03.02.1978 mal súd preukázané, že zmluvné strany uvedené pod bodom 1-14 (medzi nimi aj pôvodná žalovaná uvedená pod bodom 9, žalovaná v 1. rade. zapísaná pod bodom 10 a žalovaná v 2. rade zapísaná pod bodom 11 ako účastníci kúpnej, rozdielnej a darovacej zmluvy usporiadali svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vrátane parcely č. XXX/X zapísané v pozemkovej knihe vo vložke č. XXXX po zlúčení a rozdelení geometrickým plánom č. XXX-XXX-XXXX-XX tak, že sa vytvorili aj parcely, parcelné číslo XXX/XX o výmere XXX m², XXX/XX o výmere XXX m², a XXX/XXX o výmere XXXX m², ktoré nadobudli R. G. v podiele X/X, P. Y. v pomere 1/4 a S. Y. v pomere 1.

5.3.Z uznesenia Štátneho notárstva Nové Zámky zo dňa 26.07.1961 číslo D730-61-7 mal súd preukázané, že po poručiťelovi I. Y. zomrelom XX.XX.XXXX dedili parcelu číslo XXX/X maloletá P. Y. a maloletá S. Y. rovným dielom. Podľa osvedčenia o dedičstve číslo XXD 1344/2013 - 55, Dnot 218/2013 napísaného na notárskom úrade JUDr. Marty Botkovej dňa 14.07.2014, zdedili parcely evidované na čísle listu vlastníctva č. XXX žalovaná v 1. rade a žalovaná v 2. rade.

6. Prvoinštančný súd konštatoval, že žaloba, ktorú podala žalobkyňa dňa 04.11.2011 je aj po zmene petitu, ktorú súd pripustil uznesením zo dňa 24.07.2017 určovacou žalobou, ktorú je potrebné posudzovať podľa § 137 písm. c) CSP s prihliadnutím na § 470 ods. I CSP.

7. Skúmajúc danosť naliehavého právneho záujmu poukázal na to, že v čase smrti rodičov žalobkyne, teda v roku 1964, resp. v roku 1961 však nehnuteľnosti označené parcelnými číslami, ktoré sa zapísané na liste vlastníctva č. XXX neexistovali - boli vytvorené až na základe geometrického plánu v roku 1980 (viď bod 30 tohto odôvodnenia). Podľa názoru súdu sa žalobkyňa určenia vlastníckeho práva svojich rodičov k uvedeným nehnuteľnostiam preto domáhať nemôže. Po pripustení zmeny petitu (bod 15 odôvodnenia) právny zástupca žalobkyne naliehavý právny záujem žalobkyne na takto formulovanej žalobe nijako neodôvodnil. Podľa názoru súdu teda žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem v uvedenej veci.

8. Absencia naliehavého právneho záujmu je dôvodom na zamietnutie žaloby, napriek tomu však súd preskúmal aj ďalšie skutočnosti tvrdené v priebehu konania žalobkyňou a poukazoval aj na iné dôvody neúspechu žaloby.

9. Rodičia žalobkyne sa stali podielovými spoluvlastníkmi parcely číslo XXX/X v roku XXXX (dedičské konanie), resp. v r. XXXX (kúpna zmluva). Ako spoluvlastníci uvedenej parcely mohli teda touto parcelou slobodne disponovať. Poukázal len na subjektívny pocit žalobkyne, že nemala vedomosť o tom, že by medzi jej rodičmi a S. E. došlo niekedy v r. XXXX k zámene uvedených parciel. Zámenu uvedených nehnuteľností, resp. držbu časti spornej nehnuteľnosti, teda parcely XXX/X. potvrdili v zápisnici napísanej na Ľudovom súde v Šuranoch dňa 24.09.1959 dôverníci MNV E. G. a E. E. a aj rodičia žalobkyne a pôvodnej žalovanej. Podľa názoru súdu išlo o osoby, ktoré si pamätali udalosti týkajúce sa zámény parciel napriek tomu, že zámena nebola preukázaná žiadanými listinnými dôkazmi.

10. Rodičia pôvodnej žalovanej podali dňa 11.09.1959 na Ľudový súd v Šuranoch žiadosť o zápis vlastníckeho práva k parcele číslo XXX/X. Táto skutočnosť je nepochybná z prezenčnej pečiatky Ľudového súdu v Šuranoch (viď či. 35 v spise). Ľudový súd v Šuranoch vydal dňa 16.09.1959 uznesenie číslo 3Nc 69/59, ktorým určil termín prejednaní veci na 24.09.1959 o 13,30 hod. Toto uznesenie bolo preukázateľne doručené MNV v Úľanoch nad Žitavou, rodičom žalobkyne, rodičom pôvodnej žalovanej a S. E.. Doručky preukazujúce túto skutočnosť sú založené na čl. 39-40 tohto spisu. Tvrdenie žalobkyne, že jej rodičia nevedeli o prejednaní veci, ktorá sa týkala vlastníckeho práva k parcele číslo 698/1, teda podľa názoru súdu nebolo pravdivé. Zápisnica napísaná na Ľudovom súde v Šuranoch dňa 24.09.1959 mala podľa názoru súdu všetky náležitosti vyžadované vtedy platným nariadením Ministra spravodlivosti zo dňa 19.12.1952 číslo 95/1952 Zb., ktorým sa vydáva spravovací poriadok pre súdy (citované nariadenie je dostupné napríklad na stránke www.slov-lex.sk). Účastníci konania boli pred súdom podľa zápisnice riadne poučení podľa § 46 ods. 1 nariadenia a zápisnica obsahuje všetky náležitosti uvedené v § 50 citovaného nariadenia. Citované nariadenie nepredpokladalo nevyhnutnosť podpisu zápisnice všetkými zúčastnenými osobami, podľa nariadenia vyslúchaný podpisoval zápisnicu iba v občiansko-právnych veciach, ktorá bola spísaná pred dožiadaným alebo povereným sudcom (viď § 51 ods. 3 nariadenia).

11. Prvoinštančný súd ďalej uviedol, že námietky žalobkyne o tom, že sa jej rodičia uvedeného konania na súde nezúčastnili, pretože mama bola chorá a otec sa o ňu staral súd nepovažoval za preukázané. S rozumnou mierou opatrnosti možno predkladať, že správnosť napísanej zápisnice bola garantovaná prítomnosťou súdneho tajomníka, vedúceho pozemkovej knihy a dvoch dôverníkov Miestneho národného výboru. Súd zároveň poukázal na to, že žalobkyňa pôvodne v priebehu konania nenamietala nedostatky uznesenia Ľudového súdu v Šuranoch číslo Čd 637/59 zo dňa 12.10.1959, namietala len, že toto uznesenie nebolo doručené účastníkom konania. Súd poznamenal, že uvedené uznesenie spĺňalo všetky náležitosti požadované nariadením číslo 95/1952 Zb. Išlo sa o uznesenie jednoduchej povahy vyhotovené podľa § 69 ods. 1 citovaného nariadenia. Bolo riadne podpísané súdnym tajomníkom. Na uznesení bol pokyn súdneho tajomníka doručovať toto uznesenie úradom, resp. osobám uvedeným pod bodom 1-8. Uvedené uznesenie bolo doručené pozemkovej knihe, táto skutočnosť jednoznačne vyplývala zo zápisu v pozemkovej knihe vo výpise č. XXXX, uznesenie bolo doručené dňa 12.10.1959. Súd nemal doručkami preukázané, že by uvedené uznesenie bolo doručené všetkým účastníkom konania, je však možno rozume predkladať, že pokyn úradníka na doručenie tohto uznesenia bol realizovaný, aj keď sa doručky v spise nezachovali.

12. O zápise vlastníckeho práva k 1/2 parcely č. XXX/X v prospech rodičov pôvodnej žalovanej, teda I. Y. a R. Y. rozhodol Ľudový súd v Šuranoch v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi. Zápis vlastníckeho práva bol realizovaný pozemkovou knihou podľa § 15 a § 17 zákonného článku XXIX/1886 titulom daru a skutočnej držby. Jednou zo základných zásad vedenia pozemkovej knihy v čase zápisu vlastníckeho práva k 1/2 parcely číslo XXX/X bol princíp zákonnosti (legitimas) - teda vedenie pozemkovej knihy patrilo do pôsobnosti okresných súdov a zápisy do nich sa mohli uskutočniť len rozhodnutím súdu a zápisy do pozemkovej knihy nesmeli byť v rozpore so zákonom. (Kolesár, 1980, strana 236).

13. V závere súd prvej inštancie uviedol, že žalobe (tak ako bolo pripustené uznesením Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 24.07.2017) nebolo možné vyhovieť aj z toho dôvodu, že parcely zapísané

na LV č. XXX vznikli právne vypracovaním geometrického plánu číslo XXX-XXXXXXX-XX tak, ako je uvedené v bode XX tohto odôvodnenia. Každá zo žalovaných v 1. a 2.rade vlastnila 1/4 týchto parciel už od 03.02.1978, a 1/2 týchto parciel vlastnila ich matka, teda pôvodná žalovaná. Matka žalovaných a aj žalované v 1. a 2. rade boli teda dobromyseľnými vlastníckmi uvedených parciel minimálne od 03.02.1978. Vlastnícke právo žalovaných k týmto parcelám teda nemožno spochybníť. Navyše, tak ako súd konštatoval, v čase smrti rodičov žalobkyne, teda I. C., ktorý zomrel XX.XX.XXXX a C. C., ktorá zomrela XX.XX.XXXX, tieto parcely právne neexistovali. Súd teda nemohol určiť, že tieto nehnuteľnosti im v čase ich smrti patrili.

14.O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovaným v 1. a 2. rade priznal náhradu trov konania od žalobkyne v rozsahu 100% z dôvodu ich úspechu.

15. Zistený skutkový stav právne odôvodnil podľa ustanovení § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 a 2 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a § 137 písm. c/, § 470, § 255 ods. 1 CSP.

16. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie. Poukázala na to, že nemožno stavať právo na neprávne ohľadne súdnych záverov o dobromyseľnosti matky žalovaných, resp. žalovaných v 1. a 2. rade minimálne od 3.2.1978. Poukázala na čl. 2 ods. 2 prvá veta (zásady) CSP a na odklon prvoinštančného súdu od ustálenej súdnej praxe najvyšších súdnych autorít vo vzťahu k posudzovaniu existencie alebo neexistencie naliehavého právneho záujmu, pretože ak sa domáha určenia vlastníckeho práva a žalovaní sú zapísaní v katastri nehnuteľností, potom musí mať naliehavý právny záujem. Poukázal na rozsudok NS SR, sp.zn. 5Cdo/36/1999. Konštatovala, že v prípade, ak by súd žalobe vyhovel, bolo by znovu otvorené dedičské konanie po jej rodičoch a ona by sa ako jediná dedička stala vlastníčkou sporných nehnuteľností. Jej mama a jej sestra zdedili po rodičoch pozemky, avšak jej sestra predala svoju časť mojej mame a otcovi roku 1931. Mala k tomu aj kúpno-predajnú zmluvu. Jednu parcelu č. XXX/X o výmere XX,XX árov podľa žiadosti zamenili za parcelu S. E., t. j. mamy žalovanej. V roku XXXX S. E. darovala tento stavebný pozemok manželom Hlasicovým a títo ho mali užívať ako svoj vlastný (to boli dcéra a zať S. E.) na základe darovacej zmluvy, avšak žiadna zmluva alebo dohoda neexistuje a podľa jej názoru ani nikdy neexistovala. Veď je absurdný predpoklad, že v roku 1948, keď budúcim manželom Y. S. E. darovala tento stavebný pozemok, mali iba 12-14 rokov, preto výsledok držby nemôže byť zákonný a v dobrej viere a stavebný pozemok sa mal vrátiť pôvodným majiteľom. Ďalšia vec, na ktorú poukázala bolo, že na údajnom zasadaní na Ľudovom súde v Šuranoch jej rodičia neboli prítomní, lebo v tom čase jej matka bola ťažko chorá, ležala doma po onkologickej operácii a otec sa o ňu staral. Ani jeden z nich nemal vedomosť o zasadnutí, ktoré sa údajne malo konať 24.9.1959. V zápisnici z tohto zasadnutia bolo uvedené, že jej rodičia vstúpili do držby a užívania nehnuteľnosti (číslo parcely tam nebolo vôbec uvedené, pretože nebolo známe), ktorú dostali ako zámenu za svoj stavebný pozemok a túto užívajú ako svoje vlastníctvo. Pôvodná žalovaná ani jej právne nástupkyne žiadnym spôsobom nevedeli túto údajne zamenenú nehnuteľnosť identifikovať. Taktiež poukázala na to, že zápisnica zo dňa 24.9.1959 spísaná na Ľudovom súde v Šuranoch nie je jej rodičmi podpísaná, Zápisnicu považuje za nehodnovernú a neplatnú. O tom, že došlo k zmene zápisu vo vlastníckych právach parcely 698/1 sa dozvedela až v roku 1992 pri riešení reštitučných nárokov.

17. S ohľadom na ust. § 257 CSP namietala aj výrok napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu (v jeho bode 49.), ktorým bolo rozhodnuté o jej povinnosti zaplatiť žalovaným náhradu trov konania vo výške 100%. Uvedené odôvodnila jej nepriaznivými majetkovými a ekonomickými pomermi, keď je ako osamotená takmer deväťdesiat ročná dôchodkyňa odkázaná len sama na seba. V jej situácii žiadať náhradu trov konania je ľudsky nemorálne a nesprávne konanie, nemôže byť v súlade s dobrými mravmi a princípmi, na ktorých je budované právo morálne vyspelej spoločnosti. Právo nemá slúžiť len ako bezohľadný vykonávateľ zákonnosti, ale súčasne aj zástanca a ochranca tých najbiednejších a najodkázanejších jej členov, ktorí sú takými bez vlastného zavinenia, a to práve v záujme samotnej spoločnosti. V prípade neúspechu v tomto odvolacom konaní, preto týmto v postavení žalobkyne žiadala (odvolací) súd, aby na vyššie uvedené dôvody prihliadol, ako na dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP a v takom prípade nepriznal náhradu trov nielen odvolacieho, ale ani prvostupňového konania.

18. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrili žalované v 1. a 2. rade. Uviedli, že sama žalobkyňa opísala spornú nehnuteľnosť právnych predchodcov žalovaných. Žalobkyňa tam chodila a nepoprela skutočnosť, že S.

E. mala zameniť parcelu s jej rodičmi. Súhlasil so záverom súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu.

19. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len "CSP") po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario CSP, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť a v časti výroku o náhrade trov konania strán sporu podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

20. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

21. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

22. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

23. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

24. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

25. Odvolací súd konštatuje správnosť odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a tento aj správne právne vo výsledku posúdil, hoci správny záver o neexistencii naliehavého právneho záujmu neurobil. Odvolací súd v nasledujúcom obsahu (byť viazaný odvolacími dôvodmi) doplní správne úvahy prvoinštančného súdu v časti, ktoré boli správne a taktiež vysvetlí, prečo závery prvoinštančného súdu o absencii naliehavého právneho záujmu správne neboli.

26. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

27. Podľa § 80 písm. c/ zák.č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len OSP), ktorý bol účinný v čase podania žaloby na súde návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

28. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je základným procesným predpokladom každej tzv. určovacej žaloby, bez jeho existencie je vylúčené zaoberanie sa takouto žalobou vecne. Súd musí mať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v každom štádiu konania preukázanú. Pre žalobcu to znamená nevyhnutnosť tvrdiť a dokázať skutočnosť, z ktorých vyplýva existencia naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, čo je jednou z podmienok na to, aby súd mohol v rozsudku o žalobe meritórne vyhovieť. Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s

daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podanou žalobou a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby.

29. Odvolací súd uvádza, že konanie v tejto veci začalo za účinnosti OSP, pričom podmienky existencie naliehavého právneho záujmu mali byť v čase podania žaloby posudzované podľa ust. § 80 OSP, uvedené posudzovanie obsahovo zodpovedá právnej norme upravujúcej prípustnosť podanej žaloby (§ 137 písm. c/ CSP) s tým, že súdna prax pripúšťala na meritórne prejednanie v predchádzajúcom období aj také určovacie žaloby (najmä určenie neplatnosti právneho úkonu), ktoré by v procese podľa CSP úspešné byť nemohli. O tento prípad nejde.

30. V tejto preskúmvanej veci je nastolená otázka jednoduchšia, pretože, či by súd posudzoval naliehavý právny záujem podľa § 137 písm. c/ CSP, alebo v súlade s časom podania žaloby v tomto prípade podľa ust. § 80 OSP, zostáva z pohľadu aplikácie starého alebo nového práva potreba zodpovedať len, či bol naliehavý právny záujem na takom o určení vlastníckeho práva daný.

31. Odvolací súd konštatuje, že v tomto prípade bolo nutné dospieť k záveru, že naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (v čase podania žaloby v zmysle § 80 OSP), ktorého sa žalobkyňa domáhala po zmene petitu žaloby bol daný.

32. Nemožno súhlasiť so záverom prvoinštančného súdu, že za situácie, keď z evidencie nehnuteľností vyplýval stav zapísaného vlastníctva v prospech žalovaných (tak ako to bolo v tomto prípade) a žalobkyňa sa domáhala určenia vlastníctva predmetných nehnuteľností jej rodičom, nebol daný naliehavý právny záujem. Žalované boli vedené ako vlastníčky (v 2/4, každá teda v 1/2) parc.č. XXX/XX, č. XXX/XX a č. XXX/XXX vedených na LV č. XXX v k.ú. A. nad X.. Podľa názoru odvolacieho súdu bol naliehavý právny záujem daný. Uvedený stav zodpovedá predchádzaniu spornosti a stavu právnej neistoty žalobkyne v otázke, či vlastníckymi v čase úmrtia boli jej rodičia. Nebolo možné bez ďalšieho konštatovať, že ak sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaných na č. LV XXX v k.ú. A. nad X., a v čase smrti rodičov žalobkyne také na liste vlastníctva neexistovali a boli vytvorené až na základe geometrického plánu v roku 1980, nebol daný naliehavý právny záujem. Uvedenému konštatovaniu nepredbiehali ani zistenia ohľadne totožnosti (identifikácie) parciel. Uvedené tiež súvisí s obsahom žaloby (čoho sa strana sporu domáha) a vykonateľnosti petitu žaloby (§ 185 ods. 3 CSP). Odvolací súd poukazuje aj na to, že ak žalobkyňa pri návrhu na zmenu petitu žaloby nijako naliehavý právny záujem podľa názoru prvoinštančného súdu neodôvodnila, potom bolo potrebné realizovať kroky smerujúce k odstráneniu nedostatku žaloby. Pre odvolací súd žaloba (v znení zmien) a jej materiálny obsah (čoho sa žalobkyňa domáhala), odôvodňovala dostatočne záver o existencii naliehavého právneho záujmu.

33. Odvolací súd konštatuje, že vlastnícke právo sa nepremlčuje a preto ho možno ochraňovať, resp. domáhať sa jeho ochrany možno kedykoľvek. Prístupu, ktorý zodpovedá obsahu vlastníckeho práva (triada vlastníckych oprávnení) nasvedčuje prístupu vlastníka, ktorý sa o svoje vlastníctvo stará. Ak sa vlastníkom o svoje práva nestará nemožno ho vylúčiť z uvedenej ochrany, ale vystavuje sa vždy riziku, že vlastnícke právo stratí tým, že rovnocenné právo iného subjektu ho vlastníctva zbaví (napr. vydržanie inou osobou).

34. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie skúmal žalobu (akoby bol naliehavý právny záujem žalobkyne daný) a založil neúspech a zamietnutie žaloby na ďalších dôvodoch, odvolací súd na ich správnosť poukazuje nasledovne.

35. Zo žaloby bolo možné zistiť, že žalobkyňa mala vedomosť o zmene zápisu vo vlastníckych právach od roku 1992 pri riešení reštitučných nárokov.

36. Odvolací súd poukazuje na správne právne závery prvoinštančného súdu o tom, že rodičia žalobkyne sa stali podielovými spoluvlastníkmi parcely číslo XXX/X v roku 1911 (dedičské konanie), resp. vr. 1931 (kúpna zmluva). Ako spoluvlastníci uvedenej parcely mohli teda touto parcelou slobodne disponovať. Zámenu uvedených nehnuteľností, resp. držbu časti spornej nehnuteľnosti, teda parcely XXX/X potvrdili v zápisnici napísanej na Ľudovom súde v Šuranoch dňa 24.09.1959 dôverníci MNV E. G. a E. E. a aj rodičia žalobkyne a pôvodnej žalovanej.

37. Odvolací súd sa stotožnil so záverom prvoinštančného súdu (skutočnosti a úvahy), že správnosť napísanej zápisnice bola garantovaná prítomnosťou súdneho tajomníka, vedúceho pozemkovej knihy a dvoch dôverníkov Miestneho národného výboru, a že uvedená zápisnica spĺňala všetky náležitosti požadované nariadením číslo 95/1952 Zb. Podľa zápisu sa predmetného konania zúčastnili aj právni predchodcovia žalobkyne. Uznesenie Ľudového súdu v Šuranoch č. 637/59 zo dňa 12.10.1959 spĺňalo všetky náležitosti a bolo podpísané súdnym tajomníkom. Na uznesení je pokyn súdneho tajomníka doručovať toto uznesenie úradom, resp. osobám uvedeným pod bodom 1-8, preto bolo možno predkladať, že pokyn úradníka na doručenie tohto uznesenia bol realizovaný, aj keď sa doručky v spise nezachovali. Dôkaz o tom, že bolo doručované aj účastníkom pramenil aj zo skutočnosti, že bolo doručované pozemkovej knihe, v ktorej sa zmena prejavila. Skutočnosti ohľadne neprítomnosti právnych predchodcov žalobkyne na úkone Ľudového súdu v Šuranoch dňa 24.9.1959 neboli v konaní žalobkyňou preukázané spôsobom, ktorý by relevantným spôsobom spochybnil zápis v zápisnici zo dňa 24.9.1959 o uvedenej skutočnosti. Hoci nikdy nemožno predpokladať absolútnu nepochybnosť, čo sa z dostupných prameňov zdá byť nepochybné, bolo treba sa prikloniť k jednému z dvoch variantov, ktorý sa ukázal byť hodnovernejším. Aj keby z obsahu zápisnice vyplýval osobný prejav- podpis ktorejkoľvek (alebo všetkých) osoby, bolo by aj uvedené možno spochybniť. Potom už je iba na spôsobe vedenia konania stranou sporu a dostupnosť dôkazných prostriedkov (prostriedkov procesného útoku a obrany), akým spôsobom pochybnosť v „podmienene“ preukázanej skutočnosti vyvolá. Predmetná zápisnica, resp. uznesenie sú verejnými listinami, pretože ich vydal orgán verejnej moci v medziach jeho právomoci, a preto pokiaľ sa nepreukázal opak je nutné na ne vzhliadať ako na listiny hodnoverne osvedčujúce v nej uvedené skutočnosti.

38. Už len doplňujúcim argumentom, ktorým bolo možné v podstate (prednostne) argumentovať je skutočnosť nespochybnenej dobromyseľnej držby (resp. výkon vlastníckeho práva) z obdobia od roku 1978, čo nasvedčuje záveru o vlastníckom práve žalovaných, ktoré je nepochybné.

39. Bolo teda možné sa prikloniť k správne záveru prvoinštančného súdu o tom, že o zápise vlastníckeho práva k 1/2 parcely č. 698/1 v prospech rodičov pôvodnej žalovanej, I. Y. a R. Y. rozhodol Ľudový súd v Šuranoch v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi. Zápis vlastníckeho práva bol realizovaný pozemkovou knihou podľa § 15 a § 17 zákonného článku XXIX/1886 titulom daru a skutočnej držby.

40. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok v napadnutej zamietajúcej časti postupom podľa § 387 ods. 1 CSP, ako vecne správny potvrdil.

41. Pokiaľ išlo o rozhodnutie súdu o náhrade trov konania odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie tejto časti rozsudku nezodpovedalo riadne odôvodnenému súdnemu rozhodnutiu.

42. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

43. Z obsahu odôvodnenia prvoinštančného súdu vyplýva, že v dôsledku úspechu žalovaných v 1. a 2. rade im súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa dňa 30.1.2012 doručila súdu podanie (návratka na zaplatenie súdneho poplatku), v závere ktorého perom žiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov. Uvedená skutočnosť mala byť pre súd prvej inštancie indikátorom takých pomerov žalobkyne, ktoré by mohli byť dôvodom pre postup podľa § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Keďže súd v odôvodnení vôbec neuviedol, že by také podmienky splnené neboli, bolo potrebné napadnutý rozsudok v časti o náhrade trov konania zrušiť a v tejto časti vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

44. V ďalšom postupe súd (aj vzhľadom na dôvody aplikácie § 257 CSP uvedené v odvolaní žalobkyne) zistí obsah a preukázanie tvrdených skutočností žalobkyňou, tieto dôvody oznámi žalovaným v 1. a 2. rade a umožní sa k nim vyjadriť a následne rozhodne o nároku na náhradu trov konania s tým, že sa vysporiada z dôvodnosťou alebo nepôvodnosťou aplikácie § 257 CSP. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodní v súlade s ustanovením § 220 CSP.

45. Vzhľadom na to odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP pre nepreskúmateľnosť zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

46. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

47. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

220 CSP.ním lade ade dom 1-8, ebehu riek tomu však súd preskúmal aj Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).